

Vydává organizační štáb

61. Jiráskova Hronova

Šéfredaktor:

Luděk Richter

Redaktoři:

Zora Vondráčková

Jiří Pokorný

Matěj Šefrna

Jaroslav Kodeš

Grafické zpracování:

Jiří Zhibo

Tisk: HKS

Cena: 2 Kčs

61. JIRÁSKŮV HRONOV ZAHÁJEN

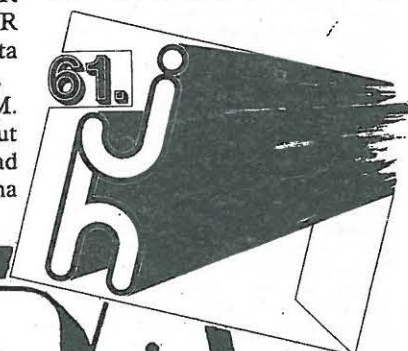
Včerejší den patřil jako už tradičně oficiálnímu zahájení JH. A jaké jsou první dojmy? Docela sympatické. Projevy stručné a jasné, ceremoniál krátký, ale se vším všudy co k tomu patří. Vše důstojné, ale ne oficiální. Snad jen květiny v malých květináčích rozmístěných po schodech Jiráskova divadla působily trochu komicky. Za úvahu také stojí

proč vztyčovat státní vlajku, když festival má svoji vlastní.

Kdo byli hlavní aktéři zahájení? Především ministr kultury ČR Milan Uhde, poslanec ČNR Vladimír Čech a starosta města Hronova ing. Miroslav Houštěk.

Z oficiálního projevu M. Uhdeho si dovoluji vyjmout jednu myšlenku, která snad stručně vystihuje názory pana

ministra. "Divadlo přežilo v nesvobodě, jak by mohlo zahynout ve svobodě."

ZPRAVODAJ

2./1991

61. JIRÁSKOVA HRONOVA

střípky

Hrající i nehrající herci, pozor!!!

Mezi námi se pohybuje fantom a uzímá (krade) rekvizity (zatím). Venkovskému lékaři z Českého Těšína byl ukraden klobouk a Zahradě ze Svitav dokonce kocour. Proboha, nenechme si odcizit LÁRK IČÍČOKA!

Fotografická dílna

Případný zájemce o tuto dílnu má smůlu. Tato se pro nedostatek zájemců letos nekoná.

Navštivte prodejnu odborných publikací ARTAMA

V prostorách bývalé Městské knihovny v Masarykově ulici proti poště je umístěna prodejna odborných publikací ARTAMA. Nabízí 23 titulů z nejrušnějších oblastí využitelné ve všech druzích divadla, ale také publikace určené speciálně loutkářům a vedoucím dětských divadelních kolektivů. Naleznete mezi nimi Richterovu stále sháněnou publikaci "Literatura, divadlo a my", "Základy činoherní režie" z pera J. Císaře a Fr. Štěpánka, oba díly "Dramatiky pro děti (3x B. Němcová, 3x K. J. Erben)", poněkoličaté vydanou publikaci E. Machkové "Zásobník dramatických her, cvičení a improvizací", Pošivalův přepis Estetiky dramatického umění O. Zicha pod názvem "Základy pojmů v dramatickém umění" a další. Přímou z tiskárny jsme do Hronova dovezli nový titul "Hledání výrazu", který uspořádali V. Šrámková a J. Vedral.

S výjimkou nového titulu se ceny pohybují od 1,- do 17,- Kčs. Některé publikace nabízíme z posledních nevelkých zásob. Kdo dřív přijde...

V prodejně můžete získat zdarma 2. čísla informačních bulletinů pro amatérské divadlo a loutkáře - d' ARTAMA a Vykřičník. Můžete si zde nejjednodušším možným způsobem zajistit i jejich pravidelný odběr. Pořídíte zde i nejnovější číslo

Amatérské scény a budete-li chtít, zařídíte si i její pravidelný odběr. Prodejna bude otevřena po celou dobu trvání Jiráskova

Hronova vždy od 9.00 do 11.00 hodin a od 12.00 do 15.00 hod.

M. Str.

Mezi lektory KMD vládne nejistota!

Lektory letošního Klubu mladých divadelníků jsme představili ve včerejším čísle, nastal tedy čas představit Klub, coby celek.

Seminaristů se původně přihlásilo 63, ačkoliv limit byl stanoven číslem 60. Naštěstí sedm méně statečných svou účast v poslední chvíli odvolalo, čímž se ještě včera stav seminaristů pohyboval těsně pod normálem, tedy na čísle 56.

Jelikož jsem však dnes ráno potkal mladého muže, ucházejícího se o účast v KMD, mám za to, že čísla nebudou vždy nejlepším měřítkem počtu (natož kvality). Spokojil bych se v tomto případě proto se slovem "DOST".

"DOST" mladých divadelníků se bude

tedy ode dneška každý den od 9 do 13 hodin věnovat svému lektorovi (či naopak). Po každém představení pak rozboru. Jejich mládí se pohybuje mezi šestnáctým a osmnáctým rokem. Byli rozlosováni do skupin a po dva dny, co dvě hodiny, budou přecházet od lektora k lektorovi, sledovat jeho metody práce, životní názory, povahu a podobně, načež se údajně rozhodnou, který bude po zbytek JH tím šťastným.

Není tedy vyloučeno, že lektor, který si nezíská náklonnost lidu, přijde o práci a bude vyobcován. Jak jsem rád svému teplému místu v redakci Zpravodaje.

Matěj Šefrna

D N E S

8.00 Klub režisérů SČDO
9.30 Veřejný diskusní klub
14.00 "Lárk ičičok" LS Modřice
15.45 "Lárk ičičok" LS Modřice
17.00 "Hodinový hoteliér" MB Praha
17.00 "Sen noci svatojánské" DK Třebíč
18.00 Koncert Dětského dechového orchestru
INSPIRACE 91 - módní přehlídka
20.00 "Hodinový hoteliér" MB Praha
20.00 "Sen noci svatojánské" DK Třebíč
21.15 Filmový večer - Cyrano de Bergerac

klubovna SOU internát

MS JD

Slavie

Slavie

JD

Sokolovna

sady JH

sady AJ

JD

Sokolovna

letní kino

Z Í T R A

8.00 Klub režisérů SČDO
9.30 Veřejný diskusní klub
15.45 "Šnofonius a Mordulina" LS Vsetín
17.00 "Takový beznadějný případ" DS Píerov
17.00 "Nic jenom pro tebe" LS Olomouc
18.00 "Čtení z díla A. Jiráskova" s varhanní hudbou
Kruh přátel JH
19.00 "Šnofonius a Mordulina" LS Vsetín
20.00 "Takový beznadějný případ" DS Píerov
20.00 "Nic jenom pro tebe" LS Olomouc
21.15 Filmový večer - Tankový praporec
21.30 "Blázní" DS Vojan Doubravice

klubovna SOU internát

MS JD

Sokolovna

JD

Slavie

řimskokatolický kostel

Sokolovna

JD

Slavie

letní kino

sady AJ

Recenze představení

Venkovský lékař

Tvorba Franze Kafky patří k tomu vůbec nejzajímavějšímu a nejpozoruhodnějšímu, co toto pozoruhodné, rozporuplné a svým způsobem absurdní století v oblasti literatury a filosofie vyprodukovalo. A co platí o dvacátém století, to Kafka mistrně reflektuje ve svém díle. Odtud někde podle mého názoru pramení tak obrovský zájem o Franze Kafku v řadách literárních vědců, ale i filosofů, psychologů, sociologů, teologů.

Je pochopitelné, že Kafkovy dílo se pro své nesporné kvality podpořené hlubokou a všech skupulí zbavenou sondází do nitra člověka se nevyhnulo ani jevišti. Vzpomeňme si např. na vynikající inscenaci Léobovy Proměny či Bednářkovy adaptace téže povídky s "Z" Divadlem ze Zelenče, atd. Letos jsme se s Kafkou opět sešli - tentokrát s adaptací jeho povídky Venkovský lékař v podání populárního Teatru im. mj. Szmazau z Českého Tešína. Musím se přiznat, že jsem se na tuto inscenaci velmi těšil a možná právě proto jsem byl poněkud zklamán. Zklamán ne snad proto, že by "Teatřik" nevystihl atmosféru "Kafkovského světa", nebo že by šel proti "duchu" literární předlohy, ale zejména proto, že svým jevištním zpracováním nepřinesl jinou, novou, "svou" kvalitu, která by obhájila inscenování původně nedramatického útvaru. Takto jsme byli svědky, alespoň podle mého názoru, v podstatě převyprávění povídky více, ale častěji méně vynalézavými prostředky (z těch vynalézavějších bych se rád zmínil o mnohovýznamově používaných svíčkách). A v tom vidím zcela zásadní problém českotěšínské inscenace. A to i přesto, že mi je pokus Teatru im. mj. Szmazau inscenovat Franze Kafku upřímně sympatický.

Milan Schejbal

Svrázný výklad Kafkovy povídky (výklad zdůrazněný už i výchozí formou vyprávěného divadla) je založen na evokování přízračných surrealistických obrazů těmi nejsyrovějšími prostředky - absurdně použitým lidským tělem, hlasem a - možná i především - předměty: ležící skříň je postel, v které se "čtenář" probouzí do snu, v němž je postel koňským povozem i postelí umírajícího i jeho hrotem: křídlo okna je oknem, skleněnou přepážkou oddělující deformovanou lidskou stvoření, ale taky náhrobní deskou za živa pohřbených. Autenticita, hmatatelnost a ohmatanost použitých věcí vnáší do hry svůj předchozí život. Když jsou věci jevištně použity v nových, zdánlivě absurdních metaforických významech, dochází mezi oběma rovinami k oscilaci významů, z níž

vzniká nová, syrová realita tísnivých existenciálních představ pohybujících se mezi životem a smrtí, mezi skutečností a snem, mezi pudovou smyslností a intelektem. Inspirativní vliv polského divadla od Tadeusze Kantora až po Josefa Szajnu je tu nepopíratelný, stejně jako inspirativní náboj pro naše divadlo.

Luděk Richter

Břínk, a je to tady. Zahradě souboru Cukrnebudem by jistě slušelo méně okázalé jeviště a posez na dosah ruky. Bezprostřednost až ležérnost, hravost až rozpustilost jsou pro mne znakem představení určeného všem, kteří milují fantazii. Jsem ochoten odpustit porušení temporytmu v místech nepřiléhavě rozvedené improvizace, jsem ochoten odpustit jakousi zatěžkanost písniček, kterou párové zpívají stejně ležérně jako pak hrají a najednou v tu chvíli je to bez "ajfra". Odpouštím, protože představení mne naplňuje pocitem přítomnosti tvorby, předávání rozumných dávek kamarádství, lidskosti, které nepouchne, nazavádí. Břínk.

Jiří Pokorný

Během představení Trnkovy Zahrady měl divák možnost v jedné její části stát se aktivním spolutvůrcem představení a v druhé pouze pasivním konzumentem. Jak došlo k tomuto určité nezáměrnému spojení tak protichůdných tendencí? V první části je slovo pro herce a tvůrce inscenace především odrazovým můstkem, z něhož se pokoušejí, (být často neohrabaně) skočit a za pomoci všech ostatních jevištních prvků vytvořit svět, který spojuje zdánlivě nespojitelné a vytváří tak prostor pro vnímání světa z jiného úhlu než čistě popisného. Přestože toto vše na jevišti občas nefunguje (ať je to vinou malé schopnosti hravosti kluků, či nevyužití možností scénografie), je to snaha probrat diváka z navykých stereotypů. Druhá část - hra na Cervenou Karkulku s nemocným kocourem už za tímto pokusem o imaginaci pokulhává. Parodie Cervené Karkulky, založená především na slovní komice, doprovázená několika neočekávanými pohybovými akcemi vyvolává smích. Rozesmát diváka - to není malý cíl, ale ve srovnání s první částí, je poněkud jednodušší. Pokud by pak následoval návrat do imaginativního světa zahrady, pohádková parodie by byla přijatelnější. Inscenace končí písní o možnostech každého vejít dveřmi fan-

tazie, ale divákovy vnímání ji v této části příliš nepotřebovalo.

Zora Vondráčková

Někdy mám pocit, že věci nejsou na svých místech a je proto nutné s nimi v ten či onen směr pohnout. Potřebuji uvést je do souladu se sebou samým a tím dojít, na nějaký čas, vnitřního klidu. Výsledek může být dobrý, až efektní, leč nemívá dlouhého trvání. Je umělý a je tedy otázkou času, kdy že bude nutno všemi opět hnout.

Při představení, a dlouho po něm, jsem však měl pocit zcela opačný. Vše na svých místech bylo a kdyby se "s tím" hybalo sem a tam a kamkoliv, pocit patřičnosti by ve mně nejspíš zůstal.

Podezírám dokonce kluky, že jsou si zatraceně jisti pevností varené nudle, kterou nám, divákům, na začátku představení předhodili a tahají nás neomezeně sem a tam. Nám je to jedno a oni mají radost z toho, že se necháme. A když se nudle přetrhne - nevádí. Nahodí znovu, počkají a my se chytíme zase.

A věci na svých místech jsou, v hledišti i na jevišti, není nutno měnit nic, ale jak je čtená libost, posloužte si, může to být všechno jinak, protože - dojde-li k souladu, je možné naprosto vše. Ze, lumpové?! Matěj Šefrna

Škola hrou

Měl jsem pocit, že většina diváků na večerním představení divadelního souboru se zúčastnila poledního oběda u Heckendorffů a má dvojí vidění. Téměř frenetický potlesk s vyvoláváním opakovat, opakovat, svědčil, že představení zasáhlo a byli jím nadšeni. Je možné, že nerozpoznali, že přes úpornou a jistě obdivuhodnou snahu všech herců nás zmáknout jde z větší části o výkony rovnající se označení "šmíra". Nic proti samotné snaze party mladších, studáků, zablblout si... jenže...ať si každý blbne doma v kuchyni. Kdybych viděl takové představení na "Olympiádě ZUC zemědělských dvouletých učilišť ve Veselíčku" - snad mávnu rukou. Učňové mají jiné starosti a jejich intelekt je jistě na jiné úrovni než u studentů gymnázia. Kde zůstala u karlovarského představení fantazie, hravost, inteligentní humor, kde téma - ať už jakkoliv jednoduché. Kde je vymezení žánru? V dnešní produkci chyběla alespoň jedna židle, o kterou by si postupně nejvýraznější aktéři otírali nos. Potlesk části publika by byl jistě ještě výraznější.

Jiří Pokorný

Škola hrou

Navrhuji autorům a režisérům změnu názvu: Škola hrou provedená chovanci blázince v Charentonu pod vedením markyze de Sade.

Jarmila Černíková-Drobná

Škola hrou

Příčliv film "Štúdáci a kantóri" vyvolával v době svého vzniku i nyní smích. Bohužel, nemohu inscenaci Škola hrou nazvat hrou na "Štúdáci a kantóri", i když smích také vyvolává. Rozdíl je kvalitativní.

Inspiraci inscenace filmem lze sledovat na postavách mužské části profesorského sboru. Vlastnosti - vzteklost a zapomnětlivost - jsou dané svým nositelům. A ve filmu se smějeme jejich důsledkům, ale v inscenaci pouze nekvalitnímu předvedení této vlastnosti. Nevím, do jaké míry byli herci - profesoři (možná) indisponováni, ale jejich

Vesnický lékař paní a pánů z Českého Tešína je svým způsobem lahůdka pro teoretický rozbor, vysoce problémovou obecnou úvahu. Ale na to není místo. Takže stručně: ono je to takové divadlo - nedivadlo, literatura - neliteratura, vyprávění - nevyprávění, předvádění - nepředvádění, nebo chcete-li hraní - nehraní. Balancuje tahle - co vlastně: dramaturgie rozhodně ne, úprava také ne, vždyť se Kafkův text říká věrně a skoro v plném rozsahu - jevištní produkce na velice tenké, ostré a nebezpečné hraně. A v tom balancu je právě ta teoretická svůdnost - tedy svůdnost pro teoretika. Třeba jen: co je to vlastně za systém a strukturu ten titulní hrdina, venkovský lékař? Svým způsobem dokonale epický vyprávěč (plní klasicky funkci pásmo vyprávěče v ich formě, l. osoba jedn. čísla), čte o tom, co se mu přihodilo, co napsal Kafka. Ale tím jak to čte, už sám sebe komentuje, což na jevišti, v divadle ani jinak nejde. Tam už samotnou existenci na jevišti, samotnou smyslovou, materiálovou podstatou všechno o sobě nabízí jistou zhodnocující výpověď. A navíc: ten herec, jenž takto hraje - nehraje, vypráví - nevypráví má i jakési akce. Prostě něco předvádí - a tím se komentuje ještě víc, vlastně už se nevidí zvenku, už nelíčí "epicky" události, ale jaksi do svého příběhu vstupuje. Takže zase: postava - nepostava. Báječný námět na uvažování o vztahu mezi literaturou a divadlem. A neotřele nabídnutý, ovšem už méně báječný pro zvládnutí na jevišti. I když pan režisér J. Klímsa - budí mu čest a sláva - udělal vše pro to, aby po té hraně přešel bez úrazu, vypracoval všechno na vteřinu, na milimetr. A herci se snažili seč mohli. Ale ten balanc tu je - a je cítit. Nicméně - ta zvláštní věrnost literatury má jeden pozitivní rys. Ozývá se Kafka se svým velkým existenciálním tématem - tématem člověka, jenž žije v nesouladu sám se sebou, jenž se zpronevěřil svému lidskému řádu. Až doposud jsme tohle téma nehráli. Myslím si, že pro ně přišel svrchovaný a naléhavý čas.

Jan Císar

Škola hrou - DS MĚKS Karlovy Vary

němž je postel koňským povozem i postelí umírajícího i jeho hrobem: křídlo okna je oknem, skleněnou přepážkou oddělující deformovanou lidskou stvoření, ale taky náhrobní deskou za živá pohřbených. Autenticita, hmatatelnost a ohmatanost použitých věcí vnášá do hry svůj předchozí život. Když jsou věci jevištně použity v nových, zdánlivě absurdních metaforických významech, dochází mezi oběma rovinami k oscilaci významů, z níž vzniká nová, syrová realita tísnivých existenciálních představ pohyblivých se mezi životem a smrtí, mezi skutečností a snem, mezi pudovou myslí a intelektem. Inspirativní vliv polského divadla od Tadeusze Kantora až po Josefa Szajnu je tu nepopíratelný, stejně jako inspirativní náboj pronáše divadlo.

Luděk Richter

Přiznám se předem, že jsem pro mě světovou premiéru Venkovského lékaře viděl - eviduji skulinkou mezi rameňy, hlavami přede mnou natlačených diváků v pátek od 17.00 hodin. Celek jsem proto mohl vnímat pouze jako rozhlasovou hru.

Předznamenávám, že docela slušnou rozhlasovou hru, která měla svůj řád a napětí. Je pravda, že napětí v některých místech mírně kolísalo mezi 110 až 120. Domnívám se, že to bylo způsobeno způsobem pojetí a interpretace titulní postavy. Józef Kurek v situacích, kdy přesně vybudovaná mizanscéna byla něčím narušena (někdy kupodivu i zapnutí a vypnutí větráku fungovalo a nefungovalo), ač je neúmyslně a stroj si nedá poradit), jakoby ztrácel jistotu a vazby na ostatní partnery. Nicméně představení, o kterém musím přemýšlet a to ne z důvodu inscenačních, ale obsahových, tématických, stojí za shlédnutí i na čtvrtku.

Jiří Pokorný

projev připomínal spíše samoučelnou exhibici. Vínu nemají pouze herci, ale základním nedostatkem je nekvalitní text. Chápu, že autoři chtěli zachytit současný studentský humor a poskytnout mladému souboru dostatek prostoru, aby se poměrně talentovaní herci mohli uplatnit. Nezkoušenost autora patrně zavinila, že studenti nevystupují jako individuality, ale jako masa, kde jednotlivci se více či méně zdařile snaží odlišit pouze pohybem. Pokud to byl záměr, měli si inscenátoři uvědomit nutnost daleko větší potřeby propracování pohybu. Zdá se, jako by soubor podlehl sebeuspokojení z vlastní tvůrčí činnosti a necítil potřebu do neúměrně dlouhého textu zasahovat. Neuvedl si, že se tak podílí na negativním ovlivňování publika, které, zdá se podle potlesku, stále více a více touží po nevkus.

Zora Vondráčková

Škola hrou.

Sedím, dívám se, chytám slova a říkám si: Studentská besídka. Mikulášský kabaret. Táboráková scénka. Nakonec proč ne? Sedím dál a říkám si: Ale i u táboráků či ve třídě přeci platí pojmy jako vkus, autenticita; a v aule ještě navíc smysl pro kompozici, tvar celku a myšlenková úroveň. Nerad, strašně nerad si totiž musím připustit, že to co vidím je v mnoha případech pitvoření a nešťastná šmíra (křeče třídního "komika" Viktora a profesora Sodíka překonává všechna očekávání), momenty civilních vztahů jsou herecky totálně falešné, kompozice je primitivní varírování jednoho a téhož jednoduchoučkého principu travestie v hodině češtiny, fyziky, dějepis a chemie, varírování jež by mohlo jít do nekonečna, stejně jako skončit o obraz o dva dřív, a myšlenkově je to komunální humor nelehkého kalibru. Sedím a říkám si: Jsou mladí. A s nostalgií vzpomínám na apelativní Lyrické agrese brněnského studentského Tak-taku či mladého komediantsky plnokrevného třebešského Aucassina a Nicolettu. Sedím ... a je mi líto těch sympatických mladých lidí.

Luděk Richter

Škola hrou

Inscenace "Škola hrou" vychází z tradice "školáckého" divadla recese. Navazuje na Žákovy Štúdiáky a kantory, Dostálový Výtčníky. Je zřejmé, že soubor tím řeší potřebu zapojit do práce v divadle skupinu více či spíše méně zkušených mladých lidí. Nutno hned na začátku říci, že text Z. Daňky a J. Buriana jim velkou oporu neposkytuje.

Včera jsme viděli hned dvě inscenace, jejichž protagonisty byli mladí lidé přibližně stejného věku. Přirozeně, že se nabízí srovnání. Jak vychází? Na jedné straně (Zahrada) - vnímáme přirozenost, kultivovanost, radost ze hry všech zúčastněných, citíme potřebu komunikace, humoru, touhu po objevování - na straně druhé (Škola hrou) bezradnost často vedoucí až k předstírání, pitvoření, křeč, pseudokomunikativnost (neplatí pro postavu Katky) - a hlavně chaos. Inscenaci chybí rytmus, trpí neukázněností, "nevýběrem" použitých prostředků. Chaos vychází i z nedostatečnosti předlohy. Zde je namístě opět srovnání s Trnkovou literární předlohou Zahrady, která rovněž poskytl prostor pro improvizaci - ale v tomto případě improvizaci vycházející z nosného textu, který dával možnost se opět bezpečně vracet. Trnkův text je zde tím, co v inscenaci navozuje jasnou poetiku kultivovanosti - nic takového Karlovským jejich předloha nenabízí.

Co jsme se vlastně dozvěděli o protagonistech? Žijí svojí muzikou, tím, jak elegantně zabít hodiny chemie či fyziky. To je ale na sedmdesát minut málo. S tím se prostě nedá vystačit. Je škoda, že text nenabídl mladým lidem možnost reflektovat jejich opravdové problémy, témata, kterých bude určitě právě na školní půdě dost a dost. Pak by se také nemohlo stát, aby inscenace postrádala jejich názor.

Ale to museli ve svých postavách učitelského sboru přinést i ti starší.

Prostě si myslím, že Komenskému, o kterého se soubor v titulu opírá, šlo o něco víc - o kultivaci mladého člověka - a v tom zůstává představení hodně dlužno.

Jiřina Lhotská

PAT

Zahalené postavy mě děsí, umírající stařec rozesmívá, ironie mi, narozdíl od hudby neladí, vodotrysk znerozvňuje, vycpaný orel(?) nad rakví uklidňuje. Chvilí jsem stísněn, chvíli uvolněn, chvíli rozumím a chvíli ne. Chce se mi odejít, přece jen zůstávám, v duchu odcházím a zase se vracím.

Ohlášený PAT se ve mě opravdu koná, snad trochu víc, než tvůrci měli v plánu. Jak sami v programu píší: "PAT může znamenat i remízu. Remíza je, když nikdo neprohraje, ani nevyhraje. Zdálnivě nikdo nic nezíská, nikdo nic neztratí. Ale jen zdánlivě. Protože vynaložená energie vychází vničit. Byla zbytečná. Dochází k frustraci. Ta se zpravidla kompenzuje agresivitou. Člověk ztrácí důvěru v pokrok, víru ve změnu, víru v život." Tak nějak na mě představení účinkovalo, což mi není milé.

Matěj Šefrna

PAT se při zobrazení reality našich novodobých dějin pohybuje mezi alegorií společnosti a osudem individuálního člověka. Blaho Uhlár tu znova, v tentokrát poněkud pevněji vázané byt' opět kolážovitě kompozici rozvíjí a posunuje svá témata. Rituály prázdnoty, sprostoty, nelidskosti, rituály sebeoklamávání, pěstování si planých prázdňových snů. Neschopnost žít, sterilita ve všech sférách života od biologických, privátních až po společenské a politické. Kto sú svine? Kdo nás celý ten náš život klamal? - My sami.

Trochu se to motá, tématicky opakuje, rituály stereotypu a nudy přináší je občas stereotyp sám - což je nebezpečí latentně skryté v samém principu rituálu i koláže. Nepochybně je to jedna z těch inscenací, které jsou velmi citlivé na čas, na dnes tak rychle se měnící společenské klima (jen si vzpomeneš, kde jsme pociťovali byli před rokem a kde jsme dnes). Ale i takové inscenace mají právo na život, mají-li své době co říci. A Pat, myslím si, má.

Luděk Richter

Většina postav inscenace Pat (aneb kto sú svine) se oslovuje jmény postav Shakespeareových her. Jsou to postavy, které nezahynuly přirozenou smrtí, ale byly zabity. Mají snad i ti, kteří ze sebe nejsou schopni seřadit náos minulých padesát let být "pochováni"? Je to jedna z mnoha otázek, které inscenace nabízí. Hodnocení je problematické, protože se týká subjektivního vztahu každého jednotlivce k minulosti a přítomnosti. Tento vztah a zároveň rozpor, ve kterém se lidé mohou nacházet, je divadelně jak scénograficky, tak herecky vyjádřen velmi zajímavě. Jde vlastně o rozpor mezi socialistickým realismem a groteskou.

Prvně jmenovaný člověka od skutečných pravd odváděl, ač hlásal opak. Z tohoto ráje byli jedinci vrženi do grotesky, která ale pravdy odhaluje poměrně drsným způsobem. Inscenace nenaznačuje možnou cestu úniku a to myslím, je hlavní nedostatek, pro který mnozí diváci nebyla přijata.

Zora Vondráčková

PAT trnavského DISKU je patovou situací i pro kritika. Nebude náhodou zařazen do seznamu těch, o nichž hovoří podtitul (Kto sú svine), když se márně bude pokoušet v sobě vykréslat jiskru souhlasu, souznění? A chtěl jsem, moc jsem chtěl jít s tímto představením. Už proto, že mne v minulosti tenhle kolektiv inspiroval a vedený B. Uhlářem přes všechny své schválnosti a vymyšlenosti velmi přitahoval svým snažením o důslednost metody dekompozice. A i tím, že ta metoda měla v sobě náboj mnohovrstevnatosti, mnohovýznamovosti. Leč - tentokrát se nic z toho neudálo. Kdybych chtěl být jevodatý, pak bych mohl napsat, že "dekompozice" dospěla ke svému totálnímu naplnění - rozložila vše, ač nebylo nic na svém místě, jak by mělo být. Je to zvláštní. Tohle představení pracuje s mnoha výbornými, izolovanými, jednotlivými úryvky. Ale dohromady se to jaksi nesložilo - v ničem. Pořád se mně zdálo, že už už musí něco přijít, že všechno doslova směřuje ze všech stran k vrcholu - a ono zase nic. Chvilími jsem dokonce ani nevěřil sám sobě. Neboť se mně zdálo nemožné, že by právě tahle metoda nabízela tak přímochaře, těžkopádně, plakátově, tolika slovy a tak rozvekle tak úzký význam. Cert ví, čím to je. Možná tím, že premiéra byla v dubnu 1990 a dnes píšeme srpen 1991. Nebo snad se tohle metodou nedá sklénout pro plnnutí minulých desetiletí s dneškem? Nebo snad metoda dospěla zákonitě ke svému konci a doba si žádá její proměny? Možná, že je to všechno dohromady. Ale v každém případě je to věru patová situace. Tolik bych chtěl ocenit tu vůli divadlem postihnout cosi podstatného z příčin říci, že tu hlodala zbavující každou činnost smyslu, ale nemohu než říci, že tu ta vůle je.

Vše ostatní jsou tahy, jež nejdu ke kýženému cíli. Prostě PAT!

Jan Čisář

Klub mladých divadelníků - ve Velkém Dřevici pracuje letos s převážně velmi mladými divadelníky. Skladba jejich názorů se může někomu zdát naivní, někomu agresivní, provokující nebo naopak mdlá, někdy se ovšem objeví hlediska, která nám, unaveným věčnými rozborů, zůstávají skryta. Dialog o zhlédnutém probíhá samostatně ve všech skupinách. Jak probíhala diskuse frekventantů třídy Tomáše Žižky k představením, která klub viděl v pátek a v sobotu?

Protože jde o třídu se základním směřováním k výtvarné složce, točilo se povídání zejména kolem scénografie v nejširším slova smyslu. Ze srovnání pak vyšel nejlépe Venkovský lékař a Zahrada - pro jednotnou stylovou čistotu, pro polyfunkčnost použitých prvků i pro jejich napomáhání celkovému vyznění. Problémy měla třída v pochopení smyslu výtvarné složky u představení Patu a Ryba v čtyřech, i když u Patu byla objevena barevná symbolika, která frekventantům poté, co si přečetli programový leták, zapadla do jejich představ a vědomostí o padesátých letech. Do prázdného prostoru Školy hrou, doplněného světly a kostýmy, se nikomu příliš nechtělo - většina však vyjádřila pocit, že prázdné jeviště dává větší prostor ke hře a kontaktu. Poté se však třída shodla na tom, že i to záleží na inscenaci. -tom-

KULTURNÍ ZAŘÍZENÍ A SOUBORY

V Jirákových sadech jsem zastihl zástupce dvou různých souborů a požádal je o odpověď na tyto otázky:

1. Jaký je současný vztah vašeho zřizovatele k souboru?

2. Pokud máte existenční problémy, jak je řešíte?

Otakar Bachura, DS Tyl MěKS Řičany:

"Naším zřizovatelem je doposud fungující MěKS. MÚ letos tomuto zařízení snížil dotaci o 80 000 korun, což se projevílo především v tom, že kroužky ZUC přišly o veškeré dotace. Bylo nám dále doporučeno, ať jsme aktivnější a získáme větší příjmy. Zkoušet nás sice ještě nechávají, ale vyčítají nám propálenou energii. Je také faktem, že zřizovatel má takovou finanční tíseň, že si pracovníci musejí vybírat neplacené volno. Navíc se o jediný sál v Říčanech, kde můžeme vystupovat, a který jsme svépomocí renovovali, hlásí bývalý majitel. Budoucnost nevidím růžově."

K druhé otázce. "Doufáme, že se jeden náš člen, který začal podnikat v obchodě se zeleninou, stane v budoucnu naším sponzorem. Snad se nám podaří připravit i představení pro děti a tím si najít i svého nového diváka."

Vítězslava Trčková, Dialog Plzeň:

"Škodovka jako vlastník Domu kultury odmítla platit na všechny zájmové kulturní aktivity tohoto zřizovatele ZUC, včetně našeho souboru, a navrhla je zrušit. Po jednáních, které jsem absolvovala jak u generálního ředitele Škodovky, tak i u jeho podřízených, se mi podařilo vydobýt slib, že můžeme v naší Besedě zůstat, ovšem za cenu 65 000 korun ročního nájemného. Pomocí kulturní komise města jsme se obrátili o pomoc na radnici. Ta nám vyšla vstříc a prostřednictvím MěKS (nyní našeho nového zřizovatele) slíbila nájemné uhradit. Abychom získali peníze na činnost, iniciovali jsme schůzku se všemi slovesnými soubory v Plzni a nabídli jsme jim zdarma možnost každý čtvrtek hrát pro dospělá a každou neděli pro děti. Střídat se budou i s hudebními skupinami, budeme organizovat soutěže ZUC ap. Ve vlastní režii a při organizaci jiných akcí doufáme tak získat alespoň nějaké prostředky na vlastní chod souboru."

Z celého povídání jednoznačně vyznívalo, že se zřizovatelské vztahy vůči souborům velmi zhoršily. Také se však ukazuje, že tam, kde nerezignují, lze najít skulinky, jak využít i současných nepříznivých okolností. Nejvíce však zaráží, že doposud minimum souborů využívá zákonem danou možnost stát se právním subjektem (spolkem) a tím si i efektněji získávat prostředky.

Proč se nakupují divadla?

Nevím, možná jde o mou osobní smůlu, ale se zřizovateli, poskytovateli mi divadelní prostory, zkušebny a sály, nemám nejlepší zkušenosti. Zvláště pak, šlo-li o Sružené kluby a závodní zařízení. V čele těchto stála totiž vždy ekonomka.

Strohá, hubená a neosobní bytost, nemající tušení o potřebách divadla či jeho smyslu. Vedle ní pak měsíc co měsíc zasedala Horda, pyšníci se názvem "Kulturní komise" mající ke kultuře vztah, asi jako... (supervtipné přirovnání, o které se autor raději nepokouší). Tato, složená z úředníků místního závodu (nejlépe hutního či strojírenského, na výrobu zbraní), měla vždy právo veta. Co do schvalování textů, rozpočtů, zájezdů... Členové Hordy byli málokdy viděni na představeních, leč často a rádi se účastnili zájezdů souboru, zvláště pak zahraničních. Boj s nimi stal se mi postupně sportem a přiznám - trochu mi chybí. Vzniku divadla však toto sportování nikdy příliš nesvědčilo. Mám-li být konkrétní, tak kupříkladu: Coby čerstvý profesionální vedoucí divadla ve Vsetíně jsem byl předvolán na závodní výbor Zbrojovky, která divadlo provozovala. K řešení byla stížnost na vysoké vstupné. Pět korun za půlhodinové představení! Za pět korun je totiž nutno hrát alespoň tři čtvrtě hodiny. Co s tím? Snížit vstupné je to nejednodušší a navíc, kam by s takovou Zbrojovka přišla. Lepší a jednodušší bude natáhnout nějak zmíněné představení. Nejde to? Tak uděláme patnáct minut pauzu a je po stížnostech. Nutno podotknout, že tato příhoda ze života není předrevoluční.

Raději jsem si koupil divadlo vlastní a nikdo mi do něho nekecá. Když však občas zajdu za kamarády divadlo nevlastními, hájícími barvy kulturních domů a zařízení, nemám pocit přílišných změn. Texty už se, pravda, neschvalují, o dramaturgii si soubor rozhoduje sám, ale občas tam nahoře sedí chytrák, nejlépe strohá, hubená a neosobní ekonomka, tvář se moudře a na vše hledí svým pohledem skrz brýle z mincí a dál nemá tušení o potřebách divadla a jeho smyslu.

Nebudete-li proto vědět, kudy kam, kupte si divadlo. Je to náramná legrace!

Matěj Šefrna

Kdybych to byl věděl, tak jsem sem nechodil.

Tuto větu z francouzské komedie Knoflíková válka jsem si mnohokrát říkal od 1. května loňského roku, kdy jsem nastoupil coby ředitel kulturáku ve Vodňanech. Za ten rok jsem leccos překousl, opravil, pobořil - ale šoky prožívám denně.

Divadlu fandím a tak soubor Šupina, pokud by pracoval a něco potřeboval, by zřejmě dosáhl svého. Nepracuje a tak kulturu tohoto žánru plně dovážím.

Současná návštěva pěti platících diváků není výjimkou. Poslední divadelní představení - v červnu uvedený Main Kampf Realistického divadla - šlédlo 20 diváků a stálo čtrnáct a půl tisíce korun. Představení jsem mohl zrušit a těch dvacet diváků odvést do Prahy, zaplatit vstupenky a ještě bych dvanáct tisíc ušetřil. Takhle bych mohl postupovat celý rok.

Může paní Wilhelmová za to, že na její Racajdu přijde oněch pět diváků, protože jí ve Vodňanech nikdo nezná? Může divadlo DRÁK za paní učitelku, která odmítne poslat děti na představení jejich Strakonického dudáka a Prodané nevěsty, protože DRÁK nehraje klasiku klasicky a ona chce seznámit své žáky s klasickým odkazem naší slavné literární minulosti? Prodělám na divadle, filmových představeních, koncertech vážné hudby,

dokonce ani populární koncerty často nevýdělní. Je možné tuto kulturu nahradit instalovanými hracími automaty? Je možné na celou tuto kulturu vydělat provozem kavárny?

Jirka Pokorný

Jaroslav Dejl (dramatický klub KVZ a MDDM Třebíč):

"Problém nevidím ve vztahu zřizovatel - soubor ale v lidech. Nemáme problém se zřizovatelem jako organizací ale konkrétně třeba s techniky, u nichž přežívá jednání z totalitních dob. Nechtěj nám třeba uspořádat sál jinak, než jak byl obvykle uspořádán, atd.

Finanční problémy jsme si vždycky řešili sami - byli jsme vždycky navyklí peníze získat, nynější situace nás proto nijak nepřekvapila.

Co se výrazně zhoršilo, jsou vztahy - mnozí nevidí rozdíl mezi demokracií a anarchií a zlepšení nevidím v blízké budoucnosti."

Jiří Bartoň (ředitel Hronovského kulturního střediska):

"Domnívám se, že soubor může být s podmínkami práce vcelku spokojen. Byla uzavřena oboustranná dohoda, ve které je zakotvena určitá výpomoc souboru - příklad - při přípravách a realizaci Jiráskova Hronova a opačně zase bezplatné užívání zkušeben, atd. Byl založen Spolek hronovských ochotníků, my jako zřizovatel mu pomůžeme zajistit štaće, podmínky pro činnost a výdělek z představení půjde přímo souboru, který s prostředky bude hospodařit. Soubor hledá sponzory pro spolupráci, kteří by přinesli prostředky i pro středisko a tím i pro soubor."

Jaroslav Kubeš (režisér Studio Volyně):

"Dobrý, výborný, vedoucím kulturního střediska se stal kamarád Jirka Houzím, má pochopení, zná problematiku, často s námi jezdil, ví, co je potřeba pro soubor udělat.

Náš způsob zkoušení je jiný než u mnohých souborů. Zkoušíme většinou o víkendech na chalupě a do rozpočtu se vejdou zkoušky na jevišti.

Peníze, které vyděláme, jdou do naší kapsy. Hospodaření je naše záležitost. Zatím se nám daří mít aktivní konto. Doufáme, že se nám podaří tímto způsobem realizovat i příští sezonu a pak věříme, že získáme některého sponzora. Uvažujeme o možnosti zprostředkování našich inscenací přes agentury, atd."

Divadlo Bes chiby z Brtnice- vedoucí M. Lurie:

"Hrajeme v kulturním klubu, který spravuje obecní úřad. Zřizovatel poskytuje kdykoli a zdarma zkušebnu i sál. Divadelníci jsou rádi, že mají kde zkoušet a víc po zřizovateli nepožadují. Ten nepravdělně poskytuje menší peněžní částky. Pokud bude kulturní klub stále patřit obecnímu úřadu, nečekáme žádné nenadálé zvraty."

střípky

Tak kupříkladu svitavské "C".

Zřizovatel - SKP v současné době vnutil souboru smlouvu, dle které by měl platit nájem za reflektory, hudební nástroje a zařízení vůbec. Podotýkám, že soubor hraje zdarma a SKP při jeho vystoupeních vybírá vstupné.

Řešení se nabízejí tři: Nechat hrani, najít jiného zřizovatele či pomoc si sám. První nepřipadá v úvahu, druhé neřeší nic.

Céčko našlo východisko v tom, že po každém představení připraví kuře Kung-Tse a nabídne to, v čem je doma: Zpívání - mnohdy do rána a pohodu.

Tož, žádný problém.

Matěj Šefrna

Je páteční večer 20.30 hodin. Shromáždění divadelníků čekajících na "Oheň přátelství" však zatím nekompromisně zadržuje oheň nebeský a přiváží vod snášejících se na Hronov. Po marném čekání na zázrak nezbyvá než rozhodnout, že chystaná akce proběhne až v sobotu. Vatra, kterou pečliví pořadatelé připravili už předem, musí počkat na příští večer. Ráno moudřejší večera však chystá nemilé překvapení.

Hvězdy na ranním nebi odhalily nekompromisní skutečnost. Cert opět nespál a vatra lehla popelem. Ze by noční blesk, nebo promoklý ochotník hledající alespoň kousek tepla? To se asi nikdy nedozvíme. Do hronovské historie však tato událost vstoupí jako beznadějný případ.

KS

